

የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት

ኦሪት ዘፍጥረት	መጽሐፈ ተግሣጽ
ኦሪት ዘጸአት	መጽሐፈ መክብብ
ኦሪት ዘሌዋወያን	መኃልየ መኃልይ ዘሰሎሞን
ኦሪት ዘኅዳር	ትንቢተ ኢሳይያስ
ኦሪት ዘዳግም	ትንቢተ ኢርምያስ
መጽሐፈ ኢያሱ ወልደ ነዌ	ሰቆቃወ ኢርምያስ
መጽሐፈ መሳፍንት	ትንቢተ ሕዝቅኤል
መጽሐፈ ሩት	ትንቢተ ዳንኤል
መጽሐፈ ሳሙኤል ቀዳማዊ	ትንቢተ ሆሴዕ
መጽሐፈ ሳሙኤል ካልዕ	ትንቢተ አሞጽ
መጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ	ትንቢተ ሚክያስ
መጽሐፈ ነገሥት ካልዕ	ትንቢተ ኢዩኤል
መጽሐፈ ዜና መዋዕል ቀዳማዊ	ትንቢተ አብድዩ
መጽሐፈ ዜና መዋዕል ካልዕ	ትንቢተ ዮናስ
መጽሐፈ ዕዝራ	ትንቢተ ናሆም
መጽሐፈ ነሀምያ	ትንቢተ ዕንባቆም
መጽሐፈ አስቴር	ትንቢተ ሶፎንያስ
መጽሐፈ ኢዮብ	ትንቢተ ሐጌ
መዝሙረ ዳዊት	ትንቢተ ዘካርያስ
መጽሐፈ ምሳሌ	ትንቢተ ሚልክያስ

የብሉይ ኪዳን ፪ኛ የቀኖና መጻሕፍት

መጽሐፈ ዕዝራ ሱቴኤል	ጸሎተ ምናሴ
መጽሐፈ ዕዝራ ካልዕ	ተረፈ ኤርምያስ
መጽሐፈ ጦቢት	ሶስና
መጽሐፈ ዮዲት	መጽሐፈ ባሮክ
መጽሐፈ አስቴር	መጽሐፈ ጥበብ
መጽሐፈ መቃብያን ቀዳማዊ	መዝሙረ ሠለስቱ ደቂቅ
መጽሐፈ መቃብያን ካልዕ	ተረፈ ዳንኤል
መጽሐፈ መቃብያን ሣልስ	መጽሐፈ ኩፋሌ
መጽሐፈ ሲራክ	ሄናክ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት

የማቴዎስ ወንጌል	ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች ፪ኛ
የማርቆስ ወንጌል	ወደ ጢሞቴዎስ ፩ኛ
የሉቃስ ወንጌል	ወደ ጢሞቴዎስ ፪ኛ
የዮሐንስ ወንጌል	ወደ ቲቶ
የሐዋርያት ሥራ	ወደ ፊልሞና
የጳውሎስ መልእክቶች	ወደ ዕብራውያን
ወደ ሮሜ ሰዎች	የጴጥሮስ መልእክት ፩ኛ
ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች ፩ኛ	የጴጥሮስ መልእክት ፪ኛ
ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች ፪ኛ	የዮሐንስ መልእክት ፩ኛ
ወደ ገላትያ ሰዎች	የዮሐንስ መልእክት ፪ኛ
ወደ ኤፌሶን ሰዎች	የዮሐንስ መልእክት ፫ኛ
ወደ ፊልጵስፎስ ሰዎች	የያዕቆብ መልእክት
ወደ ቆላስይስ ሰዎች	የይሁዳ መልእክት
ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች ፩ኛ	የዮሐንስ ራእይ
ሥርዓተ ጽዮን	፩ኛ መጽሐፍ ኪዳን
ትእዛዝ	፪ኛ መጽሐፍ ኪዳን
ግጽው	ቀሌምንጦስ
አብጥሊስ	ዲድስቅልያ
መጽሐፈ ዮሴፍ ወልደ ኮርዮን	

እንደጊዜው ሁኔታ ትምህርቱ በተሻሻለ የትምህርት አሰጣጥ በተሻሻለም የጊዜ ፕሮግራም መሠረት መዓርገ ትምህርት መስጫ ዝግጅትን በዘመናዊ መልክ በማድረጅ ከሥራ ላይ ሊውሉ የሚገባቸው ከብዙ በጥቂቱ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩት ናቸው።

1. የትምህርት ሃይማኖት መጻሕፍት

- ሃይማኖት አበው ከሐዋርያት ቀጥሎ የነበሩ አበውና የምስራቅ አብያተ ክርስቲያናት ሊቃውንት ይገኝበታል።
- ቄርሎስ አስትጉቡዕ
- የዮሐንስ አፈወርቅ ድርሳን (የዕብራውያን መልእክት ትርጓሜ)
- የዮሐንስ አፈወርቅ ተግሣጽ (የምክር ትምህርት ያለበት)
- ሳዊሮስ ዘእስሙናይን አስራ ሁለት ድርሳን ያለበት
- መጽሐፈ ባህርይ ስለትምህርት መለኮት የሚያብራራ
- ህላዌ መለኮት ስለትምህርት መለኮት የሚያብራራ
- መጽሐፈ ሐዊ ስለትምህርት መለኮት የሚያብራራ
- መጽሐፈ ምስጢር (አባ ጊዮርጊስ የጻፈው)
- መዝገበ ሃይማኖት የያዕቆብ ዘአልባረዲያ
- ርቱዓ ሃይማኖት
- አምስቱ አእማደ ምስጢር

2. ምዕላድ (የቤተ ክርስቲያን ሥነ ሥርዓት ያለባቸው መጻሕፍት)

- መጽሐፈ ቅዳሴ
- መጽሐፈ ግጻዌ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት የዓመት ምንባብ በቅዳሴና በጸሎት ጊዜ
- መጽሐፈ ተክሊል
- መጽሐፈ ክርስትና
- መጽሐፈ ሢመተ ክህነት
- መጽሐፈ ኪዳን (ሰባቱ ኪዳናት)
- መጽሐፈ ግንዘት (ስለ ሙታን የሚጻለይ)

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order
www.ethiopianorthodox.org

- ጸሎተ ዕጣን
- መጽሐፈ ቀኖና
- መጽሐፈ ቄዳር (ከክርስቲና ወደ ኦሪጎኒየስ ሂደት በገባው ሲመለስ የሚፈጸምለት ለመንጸት ጸሎተ ማይ ነው)

3. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና ተግባር ያለባቸው መጻሕፍት

- አራት ክፍል ያለው ታላቅ የሐዋርያት ሲኖዶስ
- ዲድስቅልያና አብጥሊስ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘኒቅያ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘገላትያ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘአንጾኪያ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘጋንግራ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘሎዶቅያ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘቅርጢና
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘሰረሰኸሊያ
- መጽሐፈ ሲኖዶስ ዘሰረድያ
- ፍትሐ ነገሥት
- ፈውስ መንፈሳዊ
- ድርሳን ዘርክበ ካህናት

4. ቅዱሳት መጻሕፍት

በየዘመኑ የተነሡ ሊቃውንት ብሉይንና ሐዲስ ኪዳንን በክፍል በክፍል ተርጉመውት ይገኛል። ጽሑፉ በ ጥራዙ ድጉስና በቅርብ ስለሚሆን እየተመጠነ ተጻፈ፤ እነዚህም

- ብሉይትና ሐዲሳት
- መጻሕፍተ ሊቃውንት
- መጽሐፈ መነኮሳትና ሌሎችም ናቸው።

5. የዜማ መጻሕፍት አብዛኛዎቹ የቅዱስ ያሬድ ናቸው።

- ድን
- ጸመ ድን
- ምዕራፍ
- ዝማሬ
- መዋስዕት
- ዘቅ
- መዝሙር
- ቅዳሴ
- ሰዓታት ናቸው።

6. የዘመን አቆጣጠር (ካሌንደር ጠቀስ) መጻሕፍት

- መጽሐፈ አቡሻኸር
- ስዒድ ወልደ ባጥሪቅ
- ማርቆስ ወልደ ቀንባር
- መርሐ ዕውር
- ባሕረ ሐሳብ ዘደብረ ቢዘን ናቸው።

7. ታሪክ ጠቀስ መጻሕፍት

- ድርሳን ጽዮን ቀዳማዊ
- ገድስ ላሊበላ
- ታሪክ ነገሥት ዘአክሱም

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

- ታሪክ ነገሥት ዘዛጉዌ
- ብዕል ነገሥት
- ክብረ ነገሥት
- ገድለ ተክለ ሃይማኖት
- ጤፉት
- ጊዮርጊስ ወልደ ዓሚድ
- ዜና እስክንድር
- ገድለ አገው ፩ኛ
- ገድለ አገው ፪ኛ ሌላም ብዙ አለ።

8. የምእዳን ወይም የሰብከት መጻሕፍት

- ድርሳን ደናግል
- ድርሳን ብእሲት ዘቀብአቶ ዕፍረተ
- ድርሳን በእንተ ሳምራዊት
- ድርሳን ዘልደት
- ድርሳን ዘኢጲፋንያ
- ድርሳን ዘዕለተ ትንሣኤ ሌላም ብዙ መጻሕፍት አሉ።

9. የሰማዕታትን ገድል የሚገልጹ ጽሑፎች

- ገድለ ጊዮርጊስ
- ገድለ ቆጵርያኖስ
- ገድለ ሄራኔዎስ
- ገድለ ፋሲለደስ
- ገድለ ገላውዴዎስ
- ገድለ አርብአ ሐራ ሰማይ እንዲሁም ሌሎች አሉ።

10. ልዩ ልዩ የፍልስፍና መጻሕፍት

- ወግሪስ ጠቢብ
- አንጋረ ፈላስፋ
- ሐተታ ዘርዓ ያዕቆብ አክሱማዊ እንዲሁም ሌሎች አሉ።

11. የሀገር ባህል የተጻፈባቸው መጻሕፍት

- መጽሐፈ ዕርግና ወውርዝውና
- ልማድ ሀገር (የኢትዮጵያውያን ወግና ሥርዓት)

12. ስለ ሥነ ፍጥረት የተጻፉ መጻሕፍት

- መጽሐፈ ሥነ ፍጥረት ቀዳማዊ
- መጽሐፈ ሥነ ፍጥረት ካልዕ
- አክሲማርስ
- ፊላልጎስ (ነገረ አራዊት ያለበት) እንዲሁም ሌሎች አሉ።

13. የድርሳናትን አጻጻፍ የሚያሳዩ መጻሕፍት

- ድርሳን ፈያታይ
- ከዚህ በቀር በተለምዶ ማርያም በልዩ ልዩ የአዋልድ ጽሑፎች በዚህ ዓይነቱ ዘዴ ለማግኘት ይቻላል።

14. የሰዋሰው ጽሑፎች ቀደምትነት ያላቸው

በዓለም የተጻፉ ከልዩ ልዩ ሰዎችና ቦታዎች ይገኛሉ። ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍት እነዚህን ለምሳሌ ያህል ጠቀስን እንጂ በሺ የሚቆጠሩ የተለያዩ የመጻሕፍት ዓይነቶች አሏት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

፡ ባለፈው በአሁኑ ጊዜና ለወደፊት በቤተ ክርስቲያንም ሆነ በትምህርት ቤት ለአገልግሎትና ለትምህርት የምትጠቀምባቸው ከእነዚህ መጻሕፍት ውጭ አይደሉም።

ወሰብሐት ለእግዚአብሔር አሜን።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አጭር የታሪክ የሃይማኖትና የሥርዓት መጽሐፍ ፩፻፺፭ ፮ (የተወሰደ)